

Мәтбуат ишинин мүһүм сәһәси

Н. ИМАНГУЛИЕВ

Өлкәмизин сосялист игтисадийяты вә мэдәнийәти чох бөйүк сүр'әт-лә тәрәгги эдир. Вәтәнимизин зәһмәткешләри Сов.ИКП Мәркәзи Комитә-синин июл Пленумунун гәрарларындан, һабелә партия вә һөкүмәтимизин дикәр тәдбирләриндән һәдсиз руһланараг сәнаеи вә кәнд тәсәррүфатыны даһа да инкишаф этдирмәк үчүн өз әмәк сә'йләрини күндән-күнә артырыр, коммунизм гуручулуғу ишиндә ени-ени налийәтләр газанырлар.

Сов.ИКП XX гурултайы шәрәфинә сосялизм ярышы һәр ердә сүр'әт-лә кенишләнир. Совет адамларынын кетдикчә артан фәаллығы сосялизм дөвләтимизин бүтүн гуручулуғ, ярадычылыг ишиндә, тәсәррүфат вә мэдә-ни һаятын бүтүн сәһәләриндә өзүнү көстәрир.

Совет Иттифагы халгларынын гардашлыг аиләсиндә бирләшән Азәр-байчан зәһмәткешләри республикамызын игтисадийят вә мэдәнийәтини инкишаф этдирмәк, дөвләт планларыны мүвәффәгийәтлә еринә етирмәк үчүн вар гүввә илә чалышыр вә көркәмли мүвәффәгийәтләр газанырлар. Республикамызын сәнае мүәссисәләриндә техниканы даһа да тәрәгги эт-дирмәк, истеһсалатын тәшкилини яхшылашдырмаг, әмәк мәһсулдарлығы-ны йүксәлтмәк, мәһсулун мая дәйәрини ашағы салмаг уғрунда, кәнд тә-сәррүфатымызын бүтүн сәһәләрини—тахылчылығы, памбыгчылығы, мал-дарлығы вә с. инкишаф этдирмәк, мәһсулдарлығы артырмаг уғрунда сос-ялизм ярышы кенишләндирилди.

Күтләләрин ярадычылыг фәаллығыны даһа да артырмаг, республи-камызын гаршысында дуран вәзифәләрин мүвәффәгийәтлә еринә етирил-мәсини тә'мин әтмәк үчүн зәһмәткешләрин гүввәсини сәфәрбәрлийә ал-магда мәтбуатымызын да үзәринә бөйүк вәзифәләр дүшүр.

Совет мәтбуатынын бөйүк вә көзәл ән'әнәләри вардыр. Мәтбуат даим партиямызын ән яхын көмәкчиси олмуш вә өз коллектив тәблиғатчы, тәш-вигатчы вә коллектив тәшкилатчылыг вәзифәсини шәрәфлә еринә етир-мишдир. Йүксәк идеялылыг вә принципаллыг, кениш халг күтләләри илә даим яхын әлағә сахламаг, нөгсанлара дөзмәмәк, онлары чәсарәтлә тәнгид әтмәк вә арадан галдырылмасына наил олмаг мәтбуатымызын нә-чиб хүсусийәтләридир.

Совет мәтбуаты күндәлик һәяти һадисәләр, конкрет, чанлы фактлар әсасында кениш зәһмәткеш күтләләрини тәрбийә эдир, партия вә һөкүмә-тимиз тәрәфиндән коммунизм гуручулуғу сәһәсиндә гаршыда гоюлмуш вәзифәләрин еринә етирилмәси үчүн онларын гүввәсини сәфәрбәрлийә алыр.

Мәтбуатымызын, өз коллектив тәблиғатчы, тәшвигатчы вә коллектив тәшкилатчы вәзифәсинин өһдәсиндән лайигинчә кәлмәсиндә, һәятла, ер-ләрлә, кениш зәһмәткеш күтләләри илә әлағәсинин мөһкәмләндирилмә-синдә, ерли һәяти долғун ишыгландырмасында иттифаг, республика вә

вилайәт гәзәтләринин штатлы әмәкдашлары олан хусуси мұхбирләрин дә ролу бөйүкдүр. Хусуси мұхбир гәзәт вә журнал редакциясынын, радио мә'луматы идарәсинин дикәр ишчиләринә нисбәтән һәятә даһа яхындыр, билаваситә ерләрдә тәсәррүфат вә мәдәни гуручулуғун кедишинә мәтбуатын нечә тә'сир көстәрмәли олдуғуну һамыдан тез мүййән эдә биләр. Хусуси мұхбир вилайәтдә, районда редакциянын нүмайәндәси олуб фәһлә-кәндли мұхбирләри илә вә онларын васитәсилә кениш зәһмәткеш күтләләри илә гәзәт арасында мөһкәм әләгә ярадыр. Һәятын тәләбләрини гәзәтин дүзкүн вә вахтында әкс этдирмәси, һәятә фәал бир сурәтдә тә'сир көстәрә билмәси бир чох чәһәтләрдән хусуси мұхбирләрдән, онларын өз вәзифәләри сәвийһәсиндә дурмаларындан асылыдыр.

Хусуси мұхбирләр редакция әмәкдашларынын хусуси бир дәстәсидир. Охучу гәзәт сәһифәләриндә хусуси мұхбир имзасы илә дәрч әдилмиш язылара раст кәләркән дәрһал, онлары башга язылардан фәргләндирир. Мәгаләнин алтында хусуси мұхбир имзасы олмасы охучуя андырыр ки, һәммин вилайәт, шәһәр вә районда редакциянын өз даими әмәкдашы вардыр. Гәзәт хусуси мұхбир имзасы илә бир вилайәт вә райондан мәгалә дәрч әдәркән, өз охучусуна хатырладыр ки, онун һәммин вилайәт вә районла даими әләгәси вардыр, өз мұхбири васитәсилә көстәрилән районун һәятына яхындан бәләддир.

Хусуси мұхбир—садәчә оларағ мұхбир вә я даими язан мұхбир дейилдир. О, әһәтә этдийи районларда, вилайәтдә сөзүн әсл мә'насында гәзәтин нүмайәндәсидир. 1900—1903-чү илләрдә чыхан ленинчи «Искранын», сталинчи «Брдзола» гәзәтинин, 1912—1914-чү илләр «Правдасынын» ерләрдәки мүвәжжилләри өзләрини мәнһз белә апармышлар. Болшевик мәтбуатынын илк мұхбири олан Иван Бабушқин Үмумрусия ингилаби марксист гәзәти олан ленинчи «Искранын» мәнһз белә мұхбири әлмушдур. В. И. Ленин өз хатирәләриндә Бабушқин һағгында язмышдыр:

«Нә гәдәр ки, Иван Васил'евич һәбсә алынмамышды «Искра» халис фәһлә мәктубларындан корлуғ чәкмирди. «Искранын» илк 20 нөмрәсини көздән кечирин, Шуядан, Иваново-Вознесенскдән, Орехово-Зуеводан вә Русия Мәркәзинин башга ерләриндән алынан бу мәктубларын һамысы: демәк олар, бунларын һамысы «Искра» илә фәһләләр арасында ән сых әләгә яратмаға чалышан Иван Васил'евичин әлиндән кәлиб кечмишдир. Иван Васил'евич «Искранын» ән чалышган мұхбири вә ән һәрарәтли тәрәфдары иди» (Әсәрләри, 16-чы чилд, сәһ. 381).

И. В. Сталин өзүнүн «Мәтбуат коллектив тәшкилатчы кими» мәгаләсиндә гәзәтин ерләрдә нүмайәндәләринин, хусуси мұхбирләринин ролуна олдуғча бөйүк гиймәт вермиш вә онларла апарылан иши яхшылашдырмағы мәсләһәт көрмүшдүр.

Хусуси мұхбир гәзәтин ерләрә әләгәсини мөһкәмләтмәли, редакциянын әтрафына фәһлә вә колхозчулардан, зиялылардан, хусусән мүтәхәссисләрдән, партия вә совет фәалларындан, комсомолчулардан чохлу мұхбирләр, мүәллифләр чәлб этмәлидир. Хусуси мұхбир редакцияны иүксәк кейфийәтли мәгаләләрлә: һәм өз язылары, һәм дә кәнар мүәллифләрини язылары илә тә'мин этмәлидир.

Республикамызда чыхан «Коммунист», «Бакински рабочи», «Коммунист» (әрмәни дилиндә), «Азәрбайчан кәнд тәсәррүфаты» гәзәтләринин, кәнчләр гәзәтләринин, Азәрбайчан ССР Мәдәнийәт Назирлийи радио мә'луматы баш идарәсинин, Азәрбайчан телеграф агентлийинин ерләрдә хусуси мұхбирләри вардыр. Бу хусуси мұхбирләр редакциялары оператив материалларла тә'мин этмәкдә, республикамызын һәятынын мәтбуатда долғун шәкилдә ишығландырылмасында, тәсәррүфат, мәдәни-маариф органларымызын, ерли партия, совет, һәмкарлар иттифағлары вә комсомол

тәшкилатларынын фәалийәтиндә олан нөгсанларын ашкара чыхарылыб, тәнгид олунмасында чох иш көрүрләр.

Мә'лумдур ки, Сов.ИКП МҚ январ вә июл Пленумларынын гәрарлары бүтүн партиямыз үчүн, бүтүн совет халгы үчүн мүбариз һәрәкәт проґрамларыдыр. Коммунист партиясы бүтүн халг тәсәррүфатымыз үчүн мөһкәм тәмәл олан ағыр сәнаеи даһа да йүксәлтмәйи, һабелә кәнд тәсәррүфатыны инкишаф этдирмәйи, онун мөһсулдарлығыны артырмағы мһүм бир вәзифә кими гаршыда гоймушдур. Бу вәзифәләрин еринә етирилмәсиндә мәтбуатымыз да бөйүк рол ойнамалыдыр.

Республика гәзәтләримиз, һабелә радио Сов.ИКП МҚ январ вә июл Пленумларынын гәрарларыны күтләләрә изаһ әтмәк, һабелә бу гәрарлары еринә етирмәк уғрунда Азәрбайчан зәһмәткешләринин мүбаризәсини, сәнае фәһләләринин, колхозчуларын, МТС вә совхоз ишчиләринин сосялизм ярышыны ишыгландырмаг саһәсиндә хейли иш көрмүшләр. Лакин бунунла бәрабәр мәтбуатымызын ишиндә һәлә бөйүк нөгсанлар вардыр.

Гәзәтләримиз һәлә Сов.ИКП МҚ январ вә июл Пленумлары гәрарларынын еринә етирилмәси үчүн зәһмәткешләри зәиф сәфәрбәрлийә алып, сәнаедә, кәнд тәсәррүфатында вә мәдәни гуручулуғ ишләри саһәсиндә олан бир чох чидди нөгсанларын үзәриндән кечир, шәһәр вә кәндләримиздә сосялизм ярышынын кенишләндирилмәсинә вә кедишинә лазымынча тә'сир кәстәрмир, бә'зән техниканын тәрәгги этдирилмәси вә габагчыл тәчрүбәнин яйылмасы уғрунда бачарыгла, ишә бәләддиклә мүбаризә апармырлар.

Гәзәтләрдә дәрч әдилән тәнгиди мәгаләләр чох вахт гаршыя гоюлан мәгсәдә чатмыр, мәтбуатымызда тәнгидин гаршысында дуран бөйүк тәрбийәви вәзифәни еринә етирмир. Нөгсанлардан язан гәзәт, чох вахт бу нөгсанларын сәбәбләрини ачыб кәстәрмир, онлары арадан галдырмағын йолларыны өйрәтмир.

Партия тәшкилатларынын чошғун, чохчәһәтли фәалийәти гәзәтләримизин сәһифәләриндә хүсусилә сәтһи вә үмуми сөзләрлә ишыгландырылыр. Охучулар, партия фәаллары вә коммунистләр гәзәтләрин партия тәшкилатларынын көрдүкләри тәшкилатчылығ вә тәшвиғат-тәблиғат ишини, партия тәшкилатларынын иш тәчрүбәсини яхшы ишыгландырмадығларындан һағлы оларағ шикайәт эдирләр.

Мәтбуатымызын ишиндә олан бу нөгсанларын баш вермәсинин әсас сәбәбләриндән бири будур ки, мәһз гәзәтләримизин хүсуси мүхбирләринин хейли һиссәси яхшы ишләмир.

Партиямызын Мәркәзи Комитәси өзүнүн «Вилайәт, өлкә вә республика гәзәтләринин штатлары һағгындакы» 1940-чы ил 25 июл тарихли гәрарында мүәййән әтмишдир ки, хүсуси мүхбирләрин әсас вәзифәси редакциядан кәнарда олан фәал мүәллифләрин кениш күтләсини гәзәт әтрафында тәшкил әтмәкдән, партия, совет тәшкилатлары вә тәсәррүфат органлары ишчиләринин, совет зиялыларынын, фәһлә вә кәндли мүхбирләринин гәзәтдә иштиракыны тә'мин әтмәкдән ибарәт олмалыдыр.

Республика гәзәтләринин мүхбирләр шәбәкәси өзүнүн бу әсас вәзифәсини нечә еринә етирир?

Сон вахтларда ишин бир гәдәр яхшылашдырылмасына бахмаяраг республика гәзәтләримизин хүсуси мүхбирләри фәаллар арасында һәлә дә гәнаәтбәхш ишләмир, бә'зи мүхбирләрин исә бу саһәдә фәалийәти гәти һисс олунмур.

«Коммунист», «Бакински рабочи», «Коммунист» (әрмәни дилиндә), «Азәрбайчан кәнд тәсәррүфаты» гәзәтләринин вә дикәр гәзәтләрин ерләрдә 50 нәфәрә гәдәр хүсуси мүхбири вардыр. Бу, бөйүк гүввәдир. Бу мүхбирләрә дүзкүн истигамәт вериләрсә вә яхшы рәһбәрлик эдиләрсә, онлар

өз вәзифәләринә вичданла янашарларса, йүзләрлә вә минләрлә фәал мү-
әллифи, халг тәсәррүфатынын вә мәдәни гуручулуғун ән мүхтәлиф сәһә-
ләриндә чалышан габагчыл адамлары, партия, совет, һәмкарлар иттифаг-
лары вә комсомол ишчиләрини гәзетин әтрафында бирләшдирә биләрләр.
Лакин хүсуси мүхбирләримизин чоху фәалларла һеч бир иш көрмүр, он-
ларын гәзетә чәлб әдилмәсинә лазымынча фикир вермирләр. Мәсәлән,
«Бакински рабочи» гәзетинин Губа, Гусар, Худат, Дәвәчи, Хачмаз, Сийә-
зән, Гонагкәнд районларына хидмәт әдән хүсуси мүхбири И. Хануков
йолдаш бу ил январын 1-дән сентябрын 20-дәк редакция 144 язы көн-
дәрмишдир, лакин бунларын ялныз 17-си тәшкил олунмуш мүәллиф мәга-
ләсидир. Бу мүәллиф мәгаләләринин исә әксәрийәти кейфийәтчә зәиф
олдуғундан вә редакция вахтында көндәрилмәдийиндән гәзет сәһифәлә-
риндә истифадә әдилмәмишдир. 8 ай 20 күн әрзиндә Хануков йолдашын
тәшкил әтдийи мүәллиф языларындан ялныз 3-ү дәрч олунмушдур. Белә
фәалийәтсизлийи һеч бир вәһлә доғрултмаг олмаз. Хануков йолдашын
хидмәт әтдийи районларын тәсәррүфат вә мәдәни һәяты өз ишинә чидди
янашан тәшәббүскара журналист үчүн чох зәнкин материал верир, бу ра-
йонлардан чохла мүәллиф язылары тәшкил әтмәк олар.

«Коммунист» гәзетинин хүсуси мүхбири Ағәһүсейн Кәримов йолдаш
Ләнкәран, Астара вә Масаллы районларыны әһатә әдир. Бу илин 8 ай
ярымы әрзиндә Кәримов йолдаш редакция чәми 15 мүәллиф мәктубу
тәшкил әдиб көндәрмишдир. Әлбәттә, бу чох аздыр, һәр района айда бир
мәктуб белә дүшмүр. Ағәһүсейн Кәримов йолдашын тәшкил әдиб көндәр-
дийи мәктублар һәмчинин чох сәһни язылар олмушдур.

Әсәдулла Ағәев йолдаш «Коммунист» гәзетинин нисбәтән савадлы
язан хүсуси мүхбирләриндәндир. О, республикамызын Көйчай, Зәрдаб,
Күрдәмир, Учар вә Исмайыллы районларыны әһатә әдир. 1955-чи илин
январ айынын 1-дән сентябрын 15-дәк Ағәев йолдаш әһатә әтдийи район-
лардан редакция анчаг 11 тәшкили материал, мүәллиф язысы көндәр-
мишдир ки, бунларын да 5-и Көйчай районундан, 3-ү Зәрдаб районундан
олмуш, Күрдәмир, Исмайыллы вә Учар районларынын исә һәрәсиндән
ялныз бир мүәллиф язысы тәшкил әдилмишдир. Ағәев йолдашын өз им-
засы илә яздығы 12 мәктубдан 8-и анчаг Көйчай районундан олмушдур.
Демәк олар ки, о, 8 ай ярым әрзиндә Зәрдаб вә Исмайыллы районларындан
бир дәфә дә олсун мәктуб языб көндәрмәмишдир. Әсәдулла Ағәев
йолдаш редакциянын планы үзрә верилән тапшырығлары мүнτζәзм олараг
еринә етирмир. О, редакциянын тапшырығы илә тәшкил әтдийи бә’зи ма-
териаллара да мәс’улийәтсиз янашыр. Ағәев йолдаша тапшырылмышды
ки, партиямызын чағырышы илә колхозalara сәдр кедән партия ишчилә-
ринин биринин ишиндән мәктуб тәшкил әтсин. Бунун әвәзиндә о, Көйчай
районундакы Низами адына колхоза ени сәдр сечилмиш И. Сәлимов йол-
даш һаггында очерк языб көндәрмишдир. Енидән Ағәевә билдирилмиш-
дир ки, өз имзасы илә йох, колхоз сәдринин имзасы илә мәктуб тәшкил
әтсин. Лакин Ағәев йолдаш бу иши ләнкитмиш, хейли кечдикдән сонра
редакция ашағы сәвийәдә бир мәгалә тәшкил әдиб көндәрмишдир. Мә-
галәдә сәдрин колхоз истәһсалатыны нечә тәшкил әтмәси, тәсәррүфатын
керидә галан сәһәләриндә дөнүш ярадылмасы үчүн нә кими тәдбирләр
һәята кечирмәйи нәзәрдә тутмасы, һабелә колхоз сәдринин вә идарә һей-
әтинин тәшкилатчылыгы иши көстәрилмир.

Ағәев йолдашын көндәрдийи бу мәктубдан редакцияда гәзет үчүн ис-
тифадә әтмәк мүмкүн олмашышдыр. Лакин бир гәдәр кечдикдән сонра һә-
мин Низами адына колхозун тәсәррүфат фәалийәтиндә чидди нөгсанлар
олдуғу, ағротехники гайдаларын позулдуғу мүәййән әдилмишдир. Әлбәт-
тә, хүсуси мүхбирин өз тәшкилатчылыгы вәзифәсинә, мүәллиф имзасы илә

мәгаләләр тәшкил эдиб көндөрмәк кими мүнүм бир ишә бу чүр мәс'улий-йәтсизликлә янашмасы дөзүлмәздир.

Бә'зи хусуси мұхбирләр фәал мұәллифләрин мәгаләләринин тәшкил эдилмәсинә дүзкүн янашмырлар, бир чох һалларда онларын ролу анчаг мәгаләни мұәллифдән алыб редакция көндөрмәкдән ибарәт олур. Хусуси мұхбирләр мәгаләнин мәзмунлу вә мараглы олмасы гайғысына галмыр, онун дили үзәриндә ишләмир, фактлары йохламырлар. Бә'зи мұхбирләр исә, редакциядан тапшырыг алдыгдан сонра бу вә я дикәр истехсалат ениликчисинин, тәсәррүфат габагчылынын, һәтта партия, совет вә тәсәррүфат ишчисинин анчаг разылығыны алыр, ону сорғу-суал эдир вә онун әвәзиндә өзү мәгалә языб редакция көндәрир.

Демәк лазымдыр ки, фәал мұәллифләрлә ишләмәйин бу чүр «үсулларынын» бизим совет мәтбуаты принципләри илә һеч бир әлагәси йохдур. Мұәллифләрлә апарылан бу чүр иш анчаг зәрәр верә биләр. «Коммунист» гәзетинин хусуси мұхбири Ө. һүсәйнов, «Бакински работчи» гәзети редакциясындан И. Хануков, «Коммунист» (әрмәни дилиндә) гәзетинин хусуси мұхбирләриндән Г. Газарян вә А. Мкртычян йолдашлар мәһз белә ишләйрләр.

Партиямызын Мәркәзи Комитәси «Вилайәт, өлкә вә республика гәзәләринин штатлары һаггындакы» гәрарында хусуси мұхбирләрин вәзифәләриндән данышаркән көстәрмишдир ки, хусуси мұхбирин әсас вәзифәси, — гәзетин әтрафында редакциядан кәнар мұәллифләрдән фәал топламагдан, партия, совет вә тәсәррүфат тәшкилатлары ишчиләрини, совет зиялыларыны, фәһлә вә кәндли мұхбирләрини гәзетдә иштирак әтмәйә чәлб әтмәкдән ибарәт һесаб эдилмәлидир. Хусуси мұхбирин мұәллифләрлә апардығы иш ярадычылыг характери дашымалыдыр. Мәгалә яздырмаг үчүн хусуси мұхбир зәһмәткешләр арасында эн чох һөрмәти олан, мұәййән саһәнин ишини даһа яхшы билән адамлар сечмәлидир ки, онлар ени, гиймәтли тәклифләр ирәли сүрә билсинләр, гүсурлары көстәрсинләр, фәйдалы мәсләһәтләр версинләр.

Мәгаләнин мәзмунча долғун вә әдәби чәһәтдән кениш охучу күтләси үчүн айдын олмасы мүнүмдүр. «Коммунист» гәзетинин хусуси мұхбири Ф. Садыгов, «Бакински работчи» гәзетинин Кировабаддакы нұмайәндәси К. Хромов, енә һәмин гәзетин хусуси мұхбири В. Шерышов йолдашлар мәһз белә ишләмәйә сә'й көстәрирләр. Шерышов йолдаш Ләнкәран районундакы «1 Май» колхозунда сүдчүлүк фермасынын ишини узун мүддәт мұшаһидә эдәрәк мұәййәнләшдирмишдир ки, бу ферманын ишчиләри малгаранын мәһсулдарлығыны артырмаг саһәсиндә гиймәтли тәчрүбә әлдә әтмишләр. Мұхбир ферманын мүдири Әсәдов йолдашдан хаһиш әтмишдир ки, ферманын бу мұвәффәгийәтләрә нечә наил олдуғу һаггында гәзетин охучуларына данышсын. О, бир нечә дәфә Әсәдов йолдашла сөһбәт әтмиш, онунла бирликдә мәгаләнин планыны тутмуш, язаркән һансы мәсәләләрә даһа артыг фикир вермәк лазым кәлдийини көстәрмиш, нәһайәт, мәгаләнин әдәби чәһәтдән ишләнмәсинә көмәк әтмиш, һәм дә бу иши мұәллифлә бирликдә көрмүшдүр. Буна көрә дә ферманын ишинә даир мәзмунлу бир мәгалә язылараг бурада ени фикирләр ирәли сүрүлмүш вә мәгалә марагла охунмушдур.

Айдындыр ки, кәнар мұәллифләрлә апарылан белә иш, мұхбирин чох сә'й көстәрмәсини, ишин маһийәтини баша дүшмәсини, мұәллифлә ярадычылыг әмәкдашылығы яратмасыны тәләб эдир. Биз адамлары даһа яхшы өйрәнмәли, гәзетин ишиндә иштирак әтмәк үчүн фәал мұәллифләр һазырламалы, күтләләрлә әлагәни даһа да мөһкәмләндирмәлидик. Нәр бир гәзетин охучулары онун үчүн түкәнмәз мұәллиф әһтиятыдыр. Әкәр охучуларла сых әлагә сахларсаг, онлары диггәтлә динләрсәк, охучулар сәһвлә-

римизи вахтында дүзэлдэр, бизэ ишыгландырылмасы лазым кэлэн мүһүм мәсәлэләри көстәрэр, ядымыза чох мараглы мөвзулар сала биләрләр.

Биз хусуси мүхбирин мүәллифләр арасында апардығы иши, мигдар көстәричиләри дейилән көстәричиләрә көрә гиймәтләндирмәйә адәт әтмишик. Бу һеч дә дүз дейилдир. Шүбһәсиз, мигдарын да әһәмийәти вардыр. Әкәр «Коммунист» гәзетинин чаван хусуси мүхбирләриндән Д. Әлиев бу илин 8 ай ярымы әрзиндә ялныз 9 мүәллифин мәгаләсини тәшкил әтмишсә вә бунлардан ялныз икиси дәрч олунмушса, бу чох аздыр.

Хусуси мүхбирләрин өз вәзифәләринә мәс'улийәтлә янашмадыгла-рыны көстәрән белә мисаллардан чох кәтирмәк олар. Республика гәзетләринин бир чох ишчиләри хусуси мүхбирләрә тәләбкарлығы зәифләтмиш вә онларын тәшкил әдтикләри зәиф, мәзмунсуз язылары гәзет сәһифәләриндә дәрч эдирләр.

«Коммунист» гәзетинин хусуси мүхбирләриндән Х. Ағаев, А. Рәчәбли, Ю. Әмирханов, Г. Сүлейманов, «Бакински рабочи» гәзетинин хусуси мүхбирләриндән К. Хромов, Т. Рәчәбли, С. Ханадян, «Коммунист» (әрмәни дилиндә) гәзетинин хусуси мүхбирләриндән А. Мкртычян, Г. Газарян йолдашлар да гәзетин әтрафына фәаллар, мүәллифләр чәлб әтмәк ишилә ярытмаз мәшғул олулар. Бу йолдашларын тәшкил әдиб редакция кәндәрдикләри мәгаләләрин әксәрийәти зәиф олур, онлардан гәзет сәһифәләриндә чох аз истифадә эдилир. Мисал үчүн бу илин 8 ай ярымы әрзиндә «Коммунист» гәзетинин хусуси мүхбири Д. Әлиев йолдашын тәшкил әдиб редакция кәндәрдийи мүәллиф языларындан анчаг 2-си гәзет сәһифәләриндә дәрч эдилмиш, галанларындан исә истифадә олунмайыб, архи-вә верилмишдир. Һалбуки, Д. Әлиев йолдашын әһатә әтдийи Дағлыг Гарабаг вилайәтинин районларындан гәзетин әтрафына фәал мүәллифләр чәлб әтмәк оларды.

Хусуси мүхбир Кәримов йолдашын тәшкил әтдийи 15 мәктубдан 2-си, Ә. Мәмишов йолдашын тәшкил әтдийи 12 мәктубдан 5-и, Г. Аванесов йолдашын тәшкил әтдийи 58 мәктубдан 13-ү, Ч. Әлиев йолдашын тәшкил әтдийи 41 мәктубдан 16-сы, И. Хануков йолдашын тәшкил әтдийи 17 мәктубдан ялныз 3-ү гәзетдә дәрч олунмушдур. Әлбәтгә, белә бир вәзийәт имзасы илә мәгаләси тәшкил эдилән мүәллифә дә тә'сир әтмәйә билмәз. Буна йол вермәмәк үчүн гәзет редакцияларымыз тәшкил эдиләчәк мәгаләләр үчүн хусуси мүхбирләрә дүрүст тапшырыглар вермәли, хусуси мүхбирләр исә кәндәрдикләри бу язылар үзәриндә өвләри габагчадан мүкәм-мәл ишләмәлидирләр. Башдансовду чызма-гара әдиб мүәллиф имзасы илә редакция сәтһи язылар кәндәрилмәсинә сон гоймаг лазымдыр. Һәрқай үмумийәтлә көтүрсәк бу илин 8 ай ярымы әрзиндә республика гәзетләри олан «Коммунист», «Бакински рабочи» вә «Коммунист» (әрмәни дилиндә) гәзетләри редакцияларына хусуси мүхбирләр тәрәфиндән мүәллиф имзасы илә кәндәрилән мәктубларын ярыдан чоху гәзетләрдә дәрч олунмамышдыр.

Бунунла әлагәдар олараг гәйд әтмәк лазымдыр ки, хусуси мүхбирләрин әксәрийәти чох заман редакцияларын анчаг кәнд тәсәррүфаты шө'бәләринә языр вә ялныз бу шө'бәләр үчүн материал тәшкил әдиб кәндәрилрләр. Бу гәти дүз дейилдир. Хусуси мүхбир тәкчә кәнд тәсәррүфаты шө'бәсинин дейил, бүтүн гәзетин хусуси мүхбиридир, о гәзетин бүтүн шө'бәләринин ишиндә яхындан иштирак әтмәлидир.

Республика гәзетләри хусуси мүхбирләринин тәшкилатчылыг фәалий-йәтиндә олан бу нөгсанлар Азәрбайчан ССР Мәдәнийәт Назирлийн радио мә'луматы баш идарәсинин, һабелә Азәрбайчан телеграф акентлийинин хусуси мүхбирләринә дә тамамилә аиддир. Истәр радио мә'луматы идарәсинин вә истәрсә дә Азәр.ТА-нын ерләрдәки хусуси мүхбирләри әсәс

диггэтләрени хырда хәбәрләр языб көндәрмәйә сәрф эдәрәк, тәшкилат иши апармыр, ени мүәллифләр чәлб этмәйә, онларын языларыны тәшкил эдиб көндәрмәйә лазыми диггәт вермирләр.

Хүсуси мүхбирләрени ерләрдә апармалы олдуғлары мүһүм тәшкилат ишләриндән бири дә ашағы мätбуата көмәк этмәкдир. Республикамызын районларынын демәк олар ки, һамысында чаң гәзети чыхыр, бүтүн колхоз, мүәссисә, идарә, мәктәб вә тәшкилатларда дивар гәзетләри вардыр. Хүсуси мүхбирләр мәркәзи мätбуатын ишчиси олдуғлары үчүн мәһз ерләрдәки бу район вә дивар гәзетләренин редакциялары вә редакция һей'әти үзвләри илә яхындан әләгә сахламалы, онлара мүнтәзәм көмәк этмәлидирләр. Лакин хүсуси мүхбирләренин бири чоху ашағы мätбуатдан өзләрини кәнара чәкир, она лазыми көмәк этмир, район гәзетләри вә дивар гәзетләриндә иштирак эдән фәалларын арасындан өз гәзетләри үчүн ени мүәллиф кадрлары сечиб етишдирмәйә фикир вермирләр. Ашағы мätбуат, минләрлә дивар гәзетләри республика вә вилайәт гәзетләренинә чохлу фәһләкәндли мүхбирләри фәаллары верә биләрләр.

Бунун үчүн ашағы мätбуатла ишләмәк, она ән яхындан көмәк этмәк лазымдыр. Хүсуси мүхбирләр район гәзетләри редакцияларына тез-тез кетмәли, район гәзетенин планлашдырылмасына, һәр бир нөмрә үчүн яхшы мөвзулар сечилмәсинә, һәбелә лазым кәлдикдә бә'зи мәктубларын ишләнмәсинә көмәк этмәлидирләр.

Хүсуси мүхбирин фәалийәти айдындыр ки, тәкчә тәшкилатчылыг иши апармагла мәһдудлаша билмәз. Хүсуси мүхбир бири журналист кими өзү дә гәзет сәһифәләриндә фәал чыхыш этмәли, өзүнүн тәәсүрат вә мүшәһидәләрени охучуларә билдирмәли, онларын диггәтени һәятда баш верән ени һадисәләрә чәлб этмәли, өз язылары илә тәсәрүфат вә мәдәни гуручулуғ планларынын еринә етирилмәсинә көмәк этмәлидирләр.

Совет журналисти олмағ, бизим партия мätбуатында ишләмәк олдуғча мәс'улийәтли вә шәрәфли ишир. Бу, редакциянын һәр бири әмәкдашынын, о чүмләдән хүсуси мүхбирләренин гаршысында бөйүк вәзифәләр гоюр. Мүхбир габагчылыг ичтимаи фикрин ифадәчисидир. О, һәр шейи мүшәһидә этмәйи бачармалы, енилийи яхшы дуймалы, өз сияси вә үмуми тәһсилени даим артырмалыдыр. Гәзетләренин хүсуси мүхбирләри арасында әлә йолдашлар вардыр ки, онлар бә'зән айры-айры партия вә совет ишчиләренин нәзәриндән гачан мүһүм мәсәләләри вахтында көрүрләр. Бурада Ф. Садыгов, В. Шерышов, Ч. Әлиев йолдашларын вә башгаларынын бири сыра гиймәтли чыхышларыны көстәрмәк олар. Бу йолдашларыны яхшы язылмыш тәғиди мәктублары дәфәләрлә шәһәр вә район партия комитәләренин бүрә ичласларында мүзакирә эдилмиш вә ишдә олан нөгән вә сәһвләрени арадан галдырылмасына ярдым көстәрмишир.

Лакин хүсуси мүхбирләрени ичәрисиндә сәтһи мәктублар язан, өз журналистлик мәнәрәтини артырмаға чалышмаян, өз үзәриндә мүнтәзәм ишләмәйән йолдашлар да вардыр. Бу чүр хүсуси мүхбирә, мәсәлән, колхоз партия тәшкилатынын ишиндән язмағ лазым кәлдикдә о, тәшкилатын ишилә әтрафлы таныш олмағ әвзинә, бири нечә фәкт, бири нечә фамилия вә рәгәм көтүрүр вә һеч бири чәтинлик вә вичдән әзабы чәкмәдән чызмагараламаға башлайыр. Айдындыр ки, сәтһи танышлыг әсасында дүзкүн нәтичә чыхармағ, тәшкилатын мүвәффәгийәтинин сиррини вә я пис ишләмәсинин сәбәбләрени айдынлашдырмағ, чидди фикирләр сөйләмәк олмаз. Бә'зи хүсуси мүхбирләрени яздығлары мәктубларда һеч бири шей ифадә этмәйән думанлы чүмләләрени олмасынын, редакцияларә көндәрилән языларыны хейли һиссәсинин дәрч олунмамасынын сәбәби дә мәһз әлә будур.

«Партия тәшкилаты өз ишини партия вә һөкүмәтин гәрарлары әса-
сында енидән гурду вә колхоз тезликлә габагчыллар сырасына чыхды»;
«Ени гайдада ишләмәйә башлаядан сонра план артыгламасилә өдәнил-
ди»; «Ени агротехники гайдалары тәтбиг әтмәклә мәһсулдарлығы артыр-
дылар»; «Мәдәндә гуюларын техноложии режими яхшылашдырылды вә
нефт чыхарылмасы кәскин сурәтдә артды» вә и. а.

Ишин әсл маһийәтини әкс әтдирмәйән белә чүмләләр нә верә биләр?
Һеч шей. Йәгин мүәллифдән сорушулса ки, колхозу габагчыллар сырасы-
на чыхармаг үчүн партия тәшкилаты өз ишини нечә енидән гурмушдур?
О, өзү дә бу суала чаваб верә билмәз.

Партия вә һөкүмәтимизин кәнд тәсәррүфаты мәсәләләринә даир гәр-
рарларындан сонра Азәрбайчан ССР кәндләриндә бөйүк дәйишикликләр
баш вермишдир. Республиканын МТС, колхоз вә совхозларына ишләмә-
йә йүзләрлә мүһәндис, кәнд тәсәррүфаты мүтәхәссиси, ихтисаслы фәһлә,
партия вә совет фәаллары кәлмишдир. Онлар өзләрилә кәндә бир чох
енилик вә фәйдалы шейләр кәтирмишләр. Бу енилийи йямаг, әкинчилик-
дә вә һейвандарлыгда мүтәрәгги үсуллара йол ачмаг—гәзетләримизин вә
бу гәзетләрин ерләрдә олан мүхбирләринин чох мүһүм вәзифәсидир. Ла-
кин бунун үчүн һәр шейдән әввәл партиямызын Мәркәзи Комитәсинин
кәнд тәсәррүфатыни инкишаф әтдирмәйә даир гәрарларыны дәриндән өй-
рәниб баша дүшмәк, ени тәләбләри әсаслы сурәтдә билмәк лазымдыр.
Лакин хүсуси мүхбирләрин хейлиси белә әтмир. Хүсуси мүхбирләрин мү-
әссисәләрдә, колхозларда, МТС-ләрдә, совхозларда вә тәшкилатларда
әмәлә кәлмиш ени шәраити дәриндән өйрәнмәк истәмәмәләри, онларын
ишә сәтһи янашмалары лабүд сәһвләрә кәтириб чыхарыр, онларын чәк-
дийи әмәйин нәтичәсини, тәсирини азалдыр.

«Бакински рабочи» гәзетинин Губа—Хачмаз зонасы үзрә хүсуси мүх-
бири И. Хануков йолдашын мәгаләләрини кәтүрәк. Инди о, кәнд тәсәр-
рүфаты һаггында демәк олар ки, 4—5 ил бундан әввәл яздығы кими языр.
Әлә бил, бу мүддәтдә кәнддә һеч бир дәйишиклик әмәлә кәлмәмишдир.
Онун мәгаләләри мәзmunча чох йохсул олур, кәтирилән фактлар үмүми-
ләшдирилмир, ени фикирләр ирәли сүрүлмүр. Хануков йолдашын яздығы
мәгаләләрин хейли һиссәсинин редакция тәрәфиндән брак әдилмәсинин дә
сәбәби мәһз будур.

Өз вәзифәсинә чиддийәтлә янашан мүхбир һәр бир факты, һәр бир
һадисәни диггәтлә өйрәнир вә бунлары үмүмиләшдирәрәк һәятын ирәли
сүрдүйү мүәййән нәтичәләри чыхарыр.

Бәзи хүсуси мүхбирләр өзләринин тәнгиди чыхышларында чидди
сәһвләрә йол верир, фактлары тәһриф әдир вә бунунла да һәм өзләрини,
һәм дә әмәкдашлыг әтдикләри партия органыны пис вәзийәтдә гоюрлар.
«Азәрбайчан кәнд тәсәррүфаты» гәзетинин хүсуси мүхбири И. Фәрзәлиев
йолдаша редакция ердә бир мәктубу йохламағы тапшырмышды. Фәрзәлиев
бу тапшырығын еринә етирилмәсинә лазыми мәсулиййәт һиссилә
янашмаг әвәзинә, ишин һәгиги вәзиййәтини өйрәнмәдән материалын тәс-
диг әдилдийи һаггында редакция мәлүмат вермишдир. Онун вердийи
мәлүмат әсасында редакцияда кәскин бир фел'етон һазырламышлар. Ях-
шы ки, редакциянын рәһбәрләри мүхбирләрин мәктубда кәстәрдийи факт-
лары икинчи дәфә йохламаға башламышлар. Нәтичәдә фактлар доғ-
ру чыхмамыш, сахта дәлилләрә әсасланан бир фел'етонун гәзетдә дәрч
әдилмәси гаршысы алынмышдыр. Бу факты онун үчүн гәйд әтмәк лазым-
дыр ки, йолдашлар кәләчәкдә белә сәһвләрә йол вермәсинләр. Мәгаләдә
истифадә әдилән фактларын йохланылмасына чох чидди янашмаг лазым-
дыр, һагсыз олараг совет адамларынын һейсийәтини тәһгир әтмәк олмаз.
Ишә сәтһи мүһәсибәт совет мәтбуаты ишчисинә ярашмаз.

Совет журналисти, хусусан хусуси мухбир оператив ва интизамлы олмалы, һәр бир ишдә тәшәббүс көстәрмәлидир. Һалбуки, республика гәзетләримизин хусуси мухбирләринин бир чоху бүтүн республика үчүн әһәмиийәти олан чидди мәсәләләр галдырмаг әвәзинә, анчаг редакциянын айры-айры тапшырыгларыны еринә етирмәйи, һеч бир шәхси тәшәббүс көстәрмәмәйи үстүн тутурлар. Истәр «Коммунист», «Бакински работчи», «Коммунист» (эрмәни дилиндә) гәзетләринин вә истәрсә дә «Азәрбайчан кәнд тәсәррүфаты» гәзетинин, радио мәлуматы идарәсинин, Азәр.ТА-нын бир сыра хусуси мухбирләри мәнз бу чүр ишләйир, тәшәббүс көстәрмирләр.

Оперативчилик гәзет ишинин ән гиймәтли кейфийәтләриндәндир. Хусуси мухбирләр исә чох вахт бу кейфийәти лазымынча гиймәтләндирмирләр. Бу чәһәтдән Азәр.ТА-нын бәзи хусуси мухбирләри өз яхшы хусусийәтләрилә фәргләнир, республиканын һәятында баш верән мараглы һадисәләри вахтында хәбәр верирләр. Лакин республика гәзетләринин хусуси мухбирләринин бир чоху оператив ишләмир, мәсәләләри вахтында тута билмир, кечикир вә беләликлә, бәзи муһүм хәбәрләрин гәзетләрдә вахтында дәрч олунмамасына сәбәб олурлар.

Азәр.ТА-нын Нахчыван МССР үзрә мухбири И. Гудзенко, радио мәлуматы идарәсинин хусуси мухбири А. Агазадә, «Азәрбайчан кәнд тәсәррүфаты» гәзетинин хусуси мухбири Х. Мүтәллимов, «Коммунист» гәзетиндән Ө. Гүсейнов, Ю. Әмирханов йолдашлар вә бир сыра башгалары ишдә оперативчилик көстәрмир, бир чох һадисәләри баш вериб гуртардыгдан сонра хәбәр тутур вә редакция мәктуб кәндәрирләр.

Хусуси мухбирләрин фәалийәтинин бир чәһәтини дә гейд этмәк лазымдыр. Республика гәзетләринин хусуси мухбирләринин хейли һиссәси яхныз билаваситә кәнд тәсәррүфаты илә әлағәдар олан мөвзуларда чышы эдирләр. «Бакински работчи» гәзетинин Шерышов вә Трахтенберг кими тәчрүбәли мухбирләри белә партия вә совет тәшкилатларынын, мәдәни-маариф идарәләринин вә с. ишиндән язмагдан чәкинирләр. «Коммунист» гәзетинин дә белә хусуси мухбирләри вардыр.

Хусуси мухбирләрин фәалийәт даирәсини һәр васитә илә кенишләндирмәк лазымдыр. Редакциялар хусуси мухбирләрә тәләбкарлығы артырмалы, онларын ишини бу чәһәтдән чидди нәзарәт алтында сахламалыдыр.

Хусуси мухбирләрин яхшы ишләмәләри, верилән тапшырыглары вахтлы-вахтында вә йүксәк кейфийәтлә еринә етирмәләри онлара редакциялар тәрәфиндән нә чүр рәһбәрлик эдилмәси илә дә әлағәдардыр. Ярослав вилайәт гәзети «Северны работчи» гәзетинин хусуси мухбирләринин иши һаггындакы рәарында партиямызын Мәркәзи Комитәси редакциянын хусуси мухбирләрә чох ярымтаз иш апардығыны көстәрмиш, хусуси мухбирләрә редакция апаратынын икинчи дәрәчәли ишчиләри кими бахмаг, һабелә хусуси мухбирләрин ишинә яхындан, мүнтәзәм сурәтдә нәзарәт этмәмәк һалларыны чидди сурәтдә писләмишдир.

Лакин бизим республика гәзетләринин редакцияларында хусуси мухбирләрә иш енә дә ярымтаз гурулмушдур. Хусуси мухбирләр шәбәкәсинин гәнаәтбәхш ишләмәмәси бир чох чәһәтдән онунла изаһ эдилир ки, хусуси мухбирләрә редакция тәрәфиндән ярымтаз рәһбәрлик эдилир. Әлбәт, бу о демәк дейилдир ки, бәзи хусуси мухбирләрин пис ишләмәсиндә анчаг редакциялар күнаһкардыр. Лакин буна бахмаяраг тамамилә айдындыр ки, редакциялар хусуси мухбирләрин фәалийәтини диггәтлә истигамәтләндирсәйдиләр, онларын ихтисасынын артырылмасына көмәк көстәрсәйдиләр, хусуси мухбирләр тәрәфиндән язылмыш материаллара гайғы илә янашсайдлар, верилән тапшырыгларын вахтында вә нә чүр еринә етирилдийини мүнтәзәм сурәтдә йохласайдлар, хусуси мухбирләр даһа яхшы ишләйә биләрдиләр.

Унутмаг олмаз ки, хусуси мухбир редакция коллективиндэн кэнарда ишлэйир, буна көрө дэ редакция хусуси мухбирин фэалийэти үзэриндэ нечэ нэзарэт этмэк лазым кэлдийи хаггында, хусуси мухбирэ мөвзу сеч-мөкдэ, материаллары эдэби чэһэтдэн ишлэйиб хазырламагда эн яхындан көмөк этмэлидир. Хусуси мухбир даим редакция коллективинин ярдымыны хисс этмэли, ондан дүзкүн истигамэт алмалыдыр. Лакин хэлэлик бу саһэдэ чох аз иш көрүүлүр.

Мухбирлэр чох вахт көндөрдиклэри материаллар хаггында редакциянын, онун шө'бөлөринин рэ'йини билмирлэр. Буна көрө дэ онлар тэдричлэ редакциянын тэлэблэрини хисс этмэк габилийэтини итирир вэ верилэн тапшырыглары еринэ етирмэк үчүн, языларын кейфийэти үчүн, гээетин этрафына мүэллифлэр, мухбирлэр чэлб этмэк үчүн өз мäs'улийэт хисслэрини кетдикчэ итирирлэр.

Мэсэлэн, «Коммунист», «Бакински работчи» вэ «Коммунист» (эрмэни дилиндэ) гээетлэринин редакциялары редакциянын тэсдиг эдилмиш иш планыны хусуси мухбирлэрэ көндөрмирлэр. Халбуки, бу хагда дэфэлэрлэ данышылмыш вэ көстөрш верилмишдир. Хусуси мухбирлэрлэ ишлэйэн шө'бөлөрин ишчилэри демөк олар ки, индийэ гэдэр бир дэфэ дэ олсун бир хусуси мухбирин фэалийэтинин тутарлы хүласэсини хазырламамыш, мухбир тэрэфиндэн яхшы язылмамыш бир материалы ишэ бэлэдликлэ, этрафлы тэһлил этмэмиш, онун яхшы язылмаамасынын сэбэблэрини ачыб көстөрмэмишлэр. Гээетлэрин редакция ней'эглэринин үзвлэри, редакциянын мäs'ул ишчилэри, шө'бэ мүдирлэри хусуси мухбирлэрин фэалийэтини өйрэнмэк вэ онлара билаваситэ ерлөрдэ эмэли ярдым көстөрмэк үчүн районлара кетмирлэр. Хусуси мухбирлэрэ рэһбэрлик вэ онларла элагэ демөк олар ки, ялынз телефон васитэсилэ эдилер. Элбэттэ, телефонсуз мухбирлэр шэбөкэсинэ рэһбэрлик эдилэ билмэз. Лакин тэкчэ телефон аздыр. Хусуси мухбирлэри вахташыры редакция чағырмаг, языларыны тэһлил этмэк вэ онлара өз усталыгларыны, язы габилийэтлэрини яхшылашдырмагда, журналистлик мөһарэтини артырмагда эн яхындан көмөк этмэк лазымдыр.

Редакция илэ даими ярадычылыг вэ ишкүзарлыг элагэсинин олмама-сы хусуси мухбирлэрин иш сөвийэсини ашағы салыр. Өзбашына бура-хылмыш хусуси мухбирлэр бир чох хаһларда чох мүһүм мөвзуларын үзэриндэн кечир, һэр һансы бир тэхирэсалынмаз мэсэлэ хаггында вахтында чыхыш этмэк имканыны итирирлэр. Бэ'зи хаһларда редакциялар өз хусуси мухбирлэринин тэшэббүсүнү мөһдудлашдырыр, онларын һэр бир аддымыны габагчадан мүййэн эдир, хусуси мухбирлэрин файдалы төклифлэри илэ һесабагчадан истэмэри вэ мухбирин бүтүн чыхышларынын мөвзуларыны өзлэри мүййэн эдирлэр ки, бу да хусуси мухбирин тэшэббүскарлыгыны азалда билэр. Бэ'зэн исэ хусуси мухбирлэрин язылары үзэриндэ ишлэркэн, редакция эмөкдашлары бунлары демөк олар ки, тамамилэ енидэн языр, мухбирлэрин өз үслубундан бир эсэр белэ гоймурлар. Элбэттэ, бу дүз дейилдир. Мухбирлэрин вэ үмумийэтлэ мүэллифин өз үслубуну сахламаг лазымдыр.

Бэ'зэн хусуси мухбирлэрин язылары һеч бир сэбэб олмадан һэфтэлэрлэ шө'бэ мүдирлэринин вэ редакциянын катиблийинин говлуғунда ятыб галыр. «Коммунист» гээети редакциясында бу чүр һеч дэ хоша кэлмэз бир тэчрүбэйэ йол верилир ки, бу вэ я дикэр районда хусуси мухбир олмасына бахмаяраг, вачиб тапшырыгла редакциядан һэмнин района башга ишчи көндэрилер, һэмнин шэхс исэ райондакы хусуси мухбири тапмадан, тапшырыгы еринэ етирмэк үчүн онунла мөслэһэтлэшмэдэн ишини көрүб кери гайыдыр вэ бир нечэ күндөн сонра гээет сөһифэлэриндэ чыхыш эдир. Эл-

бәттә, бу үсүл редакциянын районда олан хүсуси мүхбирләринин һөрмәтинә тә'сир этмәйә билмәз.

Бә'зи хүсуси мүхбирләр редакция тәрәфиндән онларын фәалийәтинә зәиф нәзарәт олунамасындан истифадә эдәрәк әсас диггәтләрини дикәр редакциялара, радио мә'луматы идарәсинә хырда мәгаләләр, информасиялар языб көндөрмәйә верирләр ки, бу да дүз дейилдр. Хүсуси мүхбир биринчи нөвбәдә әмәкдашлыг этдийи редакцияны материалла тә'мин этмәли вә башга һалларда редакция илә мәсләһәтләшмәлидир.

Вахтилә «Бакински рабочи» гәзетинин редакциясы белә яхшы бир тәшәббүс көстәрмишди: бурада вахташыры олараг «Хүсуси мүхбир бүлләтени» бурахылмаға башламышды. Бу бүлләтәндә хүсуси мүхбирләриниш хүләсәси көстәрилик, хүсуси мүхбирләр тәрәфиндән көндәрилән айры-айры материаллар тәһлил әдилир вә мәсләһәтләр верилдрди. Лакин бу чох гиймәтли иш нәдәнсә сон заманлар унутулмушдур. Һалбуки бу гайданы башга редакцияларымызда да тәтбиг этмәк ләзим иди.

Редакцияларда кечирилән мүшавирләрдә, йыгынчагларда көстәриләр ки, хүсуси мүхбирләр республика тәшкилатларынын, ерли партия вә совет органларынын фәалийәтиндә олан нөгсанлара даир кәскин тәнгиди мәктубларла аз чыхыш әдилрәр. Онларын тәнгид һәдәфи чох мәнәдуд олур, бә'зән колхоздан юхары галхмыр, языларда бир нөв чәсарәтсизлик һисс олунур. Редакцияларымызын шө'бә мүдирләри вә дикәр ишчиләри районлара кедәркән хүсуси мүхбирләрә өз ихтисасларыны артырмагда көмәк әдә биләрләр, район Советләри ичрайийә комитәләринин, район партия комитәләринин, республика тәшкилатларынын ишләринә даһа тәнгиди янашамағы онлара өйрәдә биләрләр. Лакин юхарыда көстәрдийимиз кими редакциянын ерләрә э'зам әдилән ишчиләри хүсуси мүхбирләрә ләзими көмәк әтмирләр. Мәһз белә бир вәзийәтин нәтичәсидир ки, бә'зи хүсуси мүхбирләрин фәалийәти сәтһи, тәсадүфи, чох вахт информасия характерли мәгаләләрлә мәнәдудлашыр. Бу мәгаләләр исә чох заман һәяты әкс әтдирмир, партия, совет вә тәсәррүфат гуручулуғуна даир мүһүм мәсәләләр галдырмыр. Республика гәзәтләримизин хүсуси мүхбирләринин эһәтә әтдикләри районларда кедән ишләрин ишыгландырылмасына нә гәдәр сәтһи вә ихтисассыз янашдыгларыны бу фактдан көрмәк олар ки, онларын көндәрдикләри материалларын 40 фаизиндән чоху редакция тәрәфиндән брак әдилир, истифадә олунмур.

Редакцияларда хүсуси мүхбирләрин ролунун ләзымынча гиймәтләндирилмәмәси һалларына сон гоймаг, онлара рәһбәрлийи вә әмәли ярдымы гүввәтләндирмәк ләзимдыр. Редакцияларда хүсуси мүхбирләрин вахташыры мүшавирәсини кечирмәк, редакция апаратында ишләйиб тәчрүбә кечмәк үчүн һәр бир хүсуси мүхбири һәр ил Бакыя чағырмаг ләзимдыр. Редакциялардан ән тәчрүбәли журналистләр районлара э'зам әдилмәли вә биләваситә ерләрдә хүсуси мүхбирләрә ярдым көстәрмәли, ишдә онлары өйрәтмәлидирләр.

Азәрбайчан КП Мәркәзи Комитәси һәлә бу илин май айында республика гәзәтләри, радио вә Азәр.ТА-нын хүсуси мүхбирләринин мүшавирәсини кечирмишди. Мүшавирә хүсуси мүхбирләрин фәалийәтиндә, онлара рәһбәрлик вә ярадычылыг көмәйи әдилмәси ишиндә бир сыра чидди нөгсанлар олдуғуну ашкара чыхармагла бәрәбәр, хүсуси мүхбирләрин фәалийәтини яхшылашдырмаг үчүн бир сыра әмәли тәклифләр верди. Истәр редакцияларымызын рәһбәрлийи, редакторлар, шө'бә мүдирләри вә истәрсә дә хүсуси мүхбирләрин өзләри мүшавирәдә дейиләнләрдән өзләри үчүн ләзими нәтичә чыхармалыдырлар. Лакин ачыг демәк ләзимдыр ки, мүшавирәдән 5 айдан артыг вахт кечмәсинә бахмаяраг, ашкара чыхарылан нөгсанларын хейлиси олдуғу кими галмагдадыр. Истәр «Коммунист»,

«Бакински рабочи», «Коммунист» (эрмәни дилиндә) гәзәтләринин вә иһтәрсә Азәр.ТА вә радио мә'луматы идарәсинин, «Азәрбайчан кәнд тәһәррүфаты» гәзәтинин бир сыра хүсуси мүхбирләри енә ярытмаз иһләйир, оперативчилик көһтәрмирләр.

Редаксияларда хүсуси мүхбир шәбәкәси шә'бәләринин фәалийәтини гәти сурәтдә яхшылашдырмаг лазымдыр. Хүсуси мүхбир шәбәкәси шә'бәси әһлиндә мүхбирләрә рәһбәрлийин оператив мәркәзинә чеврилмәли, онларын иһини планлашдырмалы вә онлара истигамәт вермәлидир. Мүхбирләрин фәйдалы тәшәббүсләрини һәр васитә илә мүдафиә этмәк, онларын очерк, фел'етон вә башга гәзәт жанрларында чыхыш этмәк сә'йләрини артырмаг лазымдыр. Мүхбирләрин редакция иһиндә фәал вә ярадычылыглы иһтирак этмәси гәзәтләримизин тематикасыны кенишләндирәр, онларын бир-биринә охшамасы һалларыны арадан галдырар, республикамызын гаршысында дуран тәһәррүфат-сияси мәсәләләрин мүвәффәгийәтлә һәлл әдилмәси уғрунда мүбаризәдә гәзәтләрин тәһкилатчылыг ролуну артырар.

Ерләрдә район партия комитәләри вә башга тәһкилатлар редакция тәрәфиндән верилән тапшырыглары еринә етирмәкдә хүсуси мүхбирләрә ярдым көһтәрмәли, онлары районун тәһәррүфат-сияси вә мәдәни һәяты илә яхындан таныш этмәли, хүсуси мүхбирләрин мәтбуат сәһифәләриндәки тәнгиди чыхышларында көһтәрилән нөгсанларын арадан галдырылмаасы үчүн вахтлы-вахтында тәдбир көрмәлидирләр.

Сов.ИҚП МҚ январ вә июл Пленумларынын гәрарлары илә әлагәдар олараг республикамызын зәһмәткешләри партия тәһкилатларынын рәһбәрлийи алтында ени-ени тәдбирләр һазырлайыб һәята кечирирләр. Сов.ИҚП ХХ гурултайыны ләягәтлә гаршыламаг үчүн сәнае вә кәнд тәһәррүфаты зәһмәткешләринин сосялизм ярышы күндән-күнә кенишләнир. Белә бир дөврдә мәтбуатымызын да гаршысында олдугча бөйүк вә мәс'ул вәзифәләр дурур.

Сов.ИҚП МҚ Пленуму бөйүк Ленинин белә бир көһтәриһини хатырлатмышдыр ки, күтләләр һәр шейи билдикдә вә һәр шейә шүүрлу янашдыгда һәр шейә гадирдирләр. Инди мәтбуатын вәзифәси шәһәр вә кәнд зәһмәткешләрини әмәйә, өз вәзифәләринә шүүрлу мүнәсибәт бәсләмәк руһунда тәрбийә этмәкдән вә һәр бир ишчийә белә бир фикир ашыламагдан ибарәтдир ки, онун әмәйи Вәтәнимизин гүдрәтини вә тәрәгһисини артырмаг уғрунда, коммунизм гурмаг уғрунда үмумхалг мүбаризәсинин бир һиссәсидир. Мәтбуатымызын бу нәчиб вә шәрәфли иһиндә хүсуси мүхбирләримиз дә ән яхындан иһтирак этмәлидирләр.
